ÇANAKKALE KENTİNDE HOBİ BAHÇESİ AMAÇLI KULLANILAN ALANLARIN PEYZAJ MİMARLIĞI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Füsun ERDURAN[1], Arş. Gör. Sebla KABAŞ[1],
Dr. Çiğdem Kaptan AYHAN[1], Doç. Dr. Abdullah KELKİT[1]

[1]ÇOMÜ Ziraat Fakültesi. Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Terzioğlu Yerleşkesi 17020-Çanakkale

E-posta: fusunerduran@gmail.com

Hobi bahçeleri, kent açık-yeşil alan sisteminde yapısal-bitkisel dengenin ekoloji temelli kaynaklarından birini oluştururken, aynı zamanda kentlinin rekreasyon gereksinimini karşılama özelliği ile de önemlidir. Hobi bahçeleri, Çanakkale'nin kentsel gelişiminde ekolojik yaklaşımla kentin planlanmasına katkıda bulunabilecek önemli bir unsurdur.
Bu çalışmada, Çanakkale kentinde, kentlinin doğadan uzaklaşma kaygısı ile plansızca geliştirdiği ve serbest zamanlarında hobi amaçlı olarak bitkisel üretim yaptığı ortak alanlar incelenmiştir. Özellikle toplu konutlar yakın çevresinde gelişimleri söz konusu olan hobi bahçesi niteliğindeki alanlar yerinde gözlemlerle incelenmiş, bu alanları kullanan kişilerle görüşmeler yapılarak gereksinimler belirlenmiş ve hobi bahçelerinin kentli için önemi ortaya konulmuştur. Çanakkale kentsel alanlarında planlı ve organize hobi bahçeleri oluşturulması için öneriler getirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Hobi Bahçesi, Çanakkale, Kentsel Planlama, Rekreasyon

1. GİRİŞ

Günümüz insanı; yoğun iş temposu, ekonomik koşullar, hızla büyüyen, betonlaşan kentler ve bu kentlerin ulaşım sorunları içerisinde mücadele verirken doğadan ve yeşilden giderek uzaklaşmaktadır. Kentli, bu yoğun temponun getirdiği fizyolojik ve psikolojik olumsuzlukları üzerinden atamamakta ve gitgide kendi yarattığı beton duvarlar içerisinde yine kendi kendini boğulmaya mahkûm etmektedir. Rekreasyonel alan ve aktiviteler, kentlinin bu kaos içinden kurtulmasına yardımcı olabilecek, doğa ile bağlantısını kurabilecek en önemli alanlardır. Bu nedenle kentsel planlamada bu göz önünde bulundurularak, kalite ve miktar açısından yeterli alanlar oluşturulması önemlidir. Rekreasyonel gereksinimin artmasına karşın yeni açık-yeşil alanların planlamalarda yer almaması ve mevcut açık-yeşil alanların da yitirilmesi, kent insanını olanakları dâhilindeki kırsal alanlara ve kıyılara yöneltmiştir. Bu yönelime paralel olarak planlama kararları alınmaması ise, bu alanlarda da bozulmalara neden olmaktadır. Gerekli önlemlerin alınmaması halinde, günden güne kuruyan bir ağaç gibi, bu alanların da doğal ve kültürel kaynakları tüketilecek, yeni arayışlar başlayacak ve sorun daha da büyüyecektir.

Son yıllarda hızlı bir kentleşme süreci yaşanan Çanakkale kentinde de, plansız yapılaşma sonucunda kent kimliğinde değişimler yaşanmaktadır. Tarihi kent dokusunun yakın çevresi açık-yeşil alan dengesi göz önüne alınmaksızın yoğun bir yapılaşmaya sahne olmaktadır. Kentin plansızca ve hızla büyümesi, tarım alanları ile yerleşim yerlerinin iç içe olmasına neden olmuştur.

Bu sorunlara getirilebilecek en önemli çözüm önerilerinden biri; gereksinime yanıt verebilecek yeterli özelliklere sahip açık-yeşil alanlara kent içerisinde yer verilmesidir. Emür ve Onsekiz (2007)'de; açık ve yeşil alanların, kullanım biçimine göre (aktif ve pasif), ekolojik işlevine göre, mülkiyete göre yada üstlendiği rekreasyon işlevine göre farklı biçimlerde sınıflandırılabildiğini belirtmiş ve Baykan (2003)'ın aşağıdaki sınıflandırmasına yer vermiştir:
Üstlendiği rekreasyon işlevine göre açık ve yeşil alanlar;

- Parklar (mahalle, kent, semt parkı vb.),
- Özel amaçlı park ve bahçeler (çatı bahçeleri, hobi bahçeleri, kültür bahçeleri vb.),
- Spor alanları (golf, basketbol vb),
- Çocuk oyun alanları, doğal ve yarı doğal alanlar,
- Koridorlar (kent ormanı, koruluk vb.),
- Kent içi diğer açık ve yeşil alanlar (mezarlık, konut bahçesi vb).

Kentsel alanlarda bu fonksiyonlara yer verilmesi, kent kimliğine ve toplumsal yaşantıya olumlu katkılar sağlamaktadır. Doğanın kent içinde yaşatılmasını sağlayan bu alanlara olan gereksinim, son yıllarda hızla artmaktadır. Bunun önemli bir yansımasını, insanların hobi amaçlı bitki yetiştiriciliğine olan ilgisindeki artış ve bu rekreasyonel gereksinimin karşılanması için bir arayış olarak görmekteyiz. Bu gereksinimi karşıladığı gibi, insanların özlem duyduğu birçok farklı aktiviteyi de hayata geçirmelerinde etkili rol oynayacak hobi bahçeleri; Özkan ve ark. (1996) tarafından "Kent içi ya da bitişiğinde çoğunlukla yerel yönetimler tarafından tesis edilen ve küçük parseller halinde belirli süreler için, bazı koşullar altında kent halkına kiralanan rekreasyon alanları" olarak tanımlanmaktadır.

2. HOBİ BAHÇELERİNİN ÖNEMİ

Toprak ve bitkiye yönelik uğraşlarla insanı kentin yoğun kargaşasından uzaklaştıran hobi bahçelerinde kullanıcılar; ekim, dikim, budama, çapalama gibi işlerle ilgilenip, kendi yetiştirdikleri ürünü almanın mutluluğunu yaşamaktadırlar.
Aynı zamanda bitkiler arasında oturup dinlenmeye, piknik yapmaya olanak sağlayan topluma açık mekânlar olarak da hizmet veren hobi bahçelerinin parsel büyüklükleri 50-300 m^2 arasında değişmektedir. Kiralama süresi ise genellikle uzun dönemler biçiminde olmaktadır. Çeşitli yöntemlerle çevresel sınırlandırmaları yapılan hobi bahçelerinde toplu halde otopark sahaları da yer almaktadır. İçinde tek katlı küçük bir yapıya izin verilen bahçelerde tek ya da çok yıllık otsu ya da odunsu her türlü bitki yetiştirilebilmekte ve çeşitli peyzaj düzenlemeleri yapılabilmektedir. Hobi bahçelerinin kuruluş amaçları dışında kullanımı halinde kira sözleşmeleri iptal edilmektedir (Özkan ve ark. 1996).

Hobi bahçeleri, kişi üzerinde; merak, yaratıcılık, heyecan, doğanın keşfi gibi duygular yaratmasının yanı sıra sosyal ve kültürel yönden de kişinin gelişimine katkı sağlamaktadır. Özellikle çocuklar ve gençler için açık bir laboratuar alanı niteliğindedir. Aynı zamanda, hobi bahçeleri kent açık-yeşil alan sisteminin artmasını sağlamakta, ancak diğer açık-yeşil alanlardan farklı olarak yerel yönetimlerin herhangi bir masrafı olmaksızın kent ekosistemine ve kent estetiğine olumlu katkıda bulunmaktadır.

3. DÜNYADAN VE ÜLKEMİZDEN HOBİ BAHÇESİ ÖRNEKLERİ

İlk örnekleri Almanya'da görülen hobi bahçeleri, fakirleşen halkın mutfak gereksinimlerini karşılamalarına yardım etmek amacıyla kurulmuş, daha sonraki yıllarda sayıları hızla artarak tüm ülkede faaliyet göstermeye başlamıştır. Daha sonraki yıllarda Amerika ve diğer Avrupa ülkelerinde de aynı amaca hizmet etmesi için kurulan hobi bahçeleri, bu ülkelerde de hızla yayılmıştır. Ülkemizde ise ilk olarak Bursa (1986) ve daha sonra İzmir (1999)'de olmak üzere 10 ilde toplam 15 adet hobi bahçesi kurulmuştur (Balkan, 2004). Ankara da Atatürk Orman Çiftliği alanına 2000 yılında kurulan hobi bahçeleri kentlinin büyük ilgisini çekmiş ve yoğun talep görmüştür. Toplam 60.000 m^2 lik alanda yer almış 200 m^2 büyüklüğünde 520 adet parselden oluşan hobi bahçesi dört yıllık sürelerle kiralanmıştır. Her parselde malzeme deposu, pergola, içme ve kullanma suyu hizmeti verilmiştir. Alanda genel otopark ve toplu kullanım alanları, kafeterya, çocuk oyun alanı spor alanları yapılmıştır. Alanın genel bakımı A.O.Ç elemanları tarafından yapılarak güvenlik ve bilgilendirme hizmetleri verilmiştir (Erduran, 2006).

Avrupa ülkelerinin sahip olduğu hobi bahçeleri tahmini sayısına baktığımızda; Belçika'da ve başkent Brüksel'de 52.800, Çek Cumhuriyeti'nde 313.000, Danimarka'da 40.000, Fransa'da 26.000, Almanya'da 1.027.000, Büyük Britanya'da 77.000, Hollanda'da 26.500, Luxemburg'da 35.000, İsveç'te 26.000, İsviçre'de 375 adet hobi bahçesi bulunmaktadır. Almanya ve Danimarka gibi örnekler göz önüne alındığında ülkemizde yaklaşık 700.000 hobi bahçesi bulunması gerekirken, bizde bu rakamın yaklaşık olarak 3285 adet olduğu görülmektedir (Balkan, 2004).

4. MATERYAL VE YÖNTEM

Çalışmanın ana materyalini Çanakkale kentinde hobi bahçesi amaçlı olarak değerlendirilen açık-yeşil alanlar oluşturmaktadır. Ayrıca konu ile ilgili yerli ve yabancı kaynaklar, yapılmış örnek çalışmalar, ilişkili belge, harita ve planlar, konu ile ilgili kurum, kuruluş ve kişilerle yapılan görüşmelerden elde edilen veriler de yardımcı materyal olarak değerlendirilmiştir.

Çalışma yöntemi; Çanakkale kenti mevcut imar planı üzerinde hobi amaçlı kullanılan açık yeşil alanların plan üzerinden belirlenmesi, yerinde gözlem, inceleme, fotoğraf ile tespit, analiz ve değerlendirmelerin yapılması, bu alanları kullanan kişilerle yerinde görüşmeler yapılarak alanın kullanımı hakkında bilgi edinilmesi üzerine kurulmuştur. Elde edilen bu veriler doğrultusunda hobi bahçesi olarak kullanılan alanlar, nicelik ve nitelik olarak değerlendirilerek mevcut sorunlar tespit edilmiş, kentin gelişiminde hobi bahçelerinin planlı olarak gelişiminin sağlayacağı yararlar belirlenmiştir. İmar planı üzerinde toplu konut alanlarının yoğun olduğu bölgeler ve hobi bahçesi olarak değerlendirilebilecek alanlar tespit edilmiştir.

5. ARAŞTIRMA BULGULARI

5.1. ÇANAKKALE KENTİ DOĞAL YAPISI

Çanakkale kentinin coğrafi konumu, iklimi, toprak yapısı, su kaynakları tarımsal üretimlerin yapılmasına olanak tanımaktadır. Bu nedenle Çanakkale kenti yakın ilçelerinin en önemli geçim kaynağını tarımsal üretimler oluşturmaktadır. Çanakkale'nin iklimi, konumu nedeniyle

geçiş iklimi özelliği göstermektedir. Genel karakteriyle Akdeniz iklimi özelliklerini yansıtır. Bunun yanında Çanakkale'nin daha kuzeyde bulunması nedeniyle kışları ortalama sıcaklık daha düşüktür. Minimum sıcaklık -4,2 °C ile Şubat ayı, Maksimum sıcaklık +35,8 °C ile Ağustos ayındadır. Yıllık sıcaklık ortalaması 14,7 °C, ortalama nem oranı ise %72,6'dır. Çanakkale'yi çevre illerden ayıran diğer bir özelliği de yılın büyük bir kısmının rüzgârlı geçmesidir. Yıllık egemen rüzgâr kuzey rüzgârlarıdır. En çok poyraz, yıldız, lodos, kıble eser. Yıllık ortalama yağış miktarı 662,8 m^3 (Gökçeada) ile 854,9 m^3 (Ayvacık) arasında değişmektedir. Yaz aylarında yağış miktarı oldukça düşüktür. Yağışların en fazla görüldüğü aylar Aralık, Ocak ve Şubat aylarıdır. Karla örtülü gün sayısı en fazla 8 gündür (Anonim, 2005).
Çanakkale'nin toplam nüfusu, 2007 Yılı Genel Nüfus Sayımı sonuçlarına göre 476.128'dir. Toplam nüfus büyüklüğüne göre iller sıralamasında 41. sırada yer almaktadır. Nüfus yoğunluğu 48, nüfus artış hızı binde 3,39'dur. Nüfusun yüzde 51'i erkek, yüzde 49'u kadındır. Merkez İlçe nüfusu 86.544'tür. Bu nüfusun 43.937'si erkek, 42.607'si kadındır (DİE, 2008).

2000 Yılı Genel Nüfus sayımı sonuçlarına göre, Çanakkale ili nüfusu 464.975, Merkez İlçe nüfusu ise 75.810'dur. İl nüfusunun %53.64'lük kısmı köylerde yaşamaktadır. Bu nedenle, ilin sanayi yapısı da büyük ölçüde tarıma dayalıdır. 2000 Yılı Genel Nüfus sayımı sonuçlarına göre, il genelinde istihdam edilen toplam nüfus 237.699 kişidir. Bu kişilerin sektörlere göre dağılımı; %56 oranında tarım, %9 oranında sanayi, %4 oranında inşaat, %31 oranında ise hizmet sektöründedir (Anonim 2008a). Fakat nüfus müdürlüğünden son yıllarda tarım ile geçimini sağlayan nüfusun yaklaşık %2 oranlarında sanayi ve hizmet sektörüne kaydığının tahmin edildiği bilgisi alınmıştır.

İl yüzölçümünün % 55'i ormanlıktır. Kalan diğer alan çayır, mera ve tarıma elverişli arazi ile kaplıdır. Dünyanın önemli suyollarından biri olan Çanakkale Boğazı 671 km kıyı şeridi, kendine has özellikleri ile il doğal çevresinin en belirgin zenginliklerindendir (Anonim, 2005). Çalışma alanında orman alanı dışındaki tüm alanlar işlemeli tarıma oldukça uygun arazilerden oluşmaktadır. Özellikle yetenek sınıfı I olan topraklar, düz ya da düze yakın topografyada yer alırlar ve erozyon tehlikesi çok az olan topraklardır. Drenaj, geçirgenlik ve toprak sığlık sorunu olmayan bu topraklar, yetiştiricilik açısından en iyi olanlardır. Diğer II. ve III. sınıf topraklarda sınırlayıcı faktörler toprak derinliği, eğim, drenaj, taşlılık ve kildir. Alan genelinde tuzluluk ve alkalilik sorunu bulunmamaktadır (Özcan ve ark., 2004).
Çanakkale deniz kenarındaki ovalarda kurulan yerleşmelerde yeraltı suları yüzeye yakındır. Merkez ilçede, Çanakkale, Kepez, Dardanos, Güzelyalı yerleşmelerinin alüvyon dolgu alanlarındaki kesimlerinde yeraltı suları seviyesi derinliği azdır. Bu yerleşme alanlarının yamaçlarında ve denizden daha yüksek kesimlerde ise yeraltı sularının seviyesi daha derindir.

5.2. ÇANAKKALE KENTİ YERLEŞİM ALANLARINDA MEVCUT HOBİ BAHÇELERİ

Hobi bahçesi olarak kullanılan alanlar, genel olarak toplu konut alanlarının içinde yer alan yeşil alanlar veya belediyeye ait alanlardır. Kentlinin ortak kullanım alanları hobi amaçlı olarak kullanılmaktadır. Konutların yakınında yer alan boş alanlar plansız bir şekilde üretim alanları şekline dönüştürülmüştür. Çanakkale'de şu anda hobi bahçelerinin yoğun olarak bulunduğu bölgeler: Esenler Mahallesi, Barışkent (Şekil1), Özgürlük Parkı (Şekil 2), Devlet Hastanesi çevresi (Şekil 3)'dir. Barbaros Mahallesi (Terzioğlu Sitesi, ve çevresi Şekil 4.)

Fakat kent içinde küçük ölçekli, boş alanlarda, belediye tarafından yeşil alan olarak ayrılıp henüz planlanmamış alanlarda, ev bahçelerinde hobi amaçlı yetiştiricilik yapılmaktadır.



Şekil 1. Barışkent'te mevcut hobi bahçesi amaçlı kullanılan alan





Şekil 2.Özgürlük Parkı olarak ayrılmış alanda yapılan hobi bahçeleri



Şekil 3. Devlet Hastanesi çevresinde mevcut hobi bahçesi amaçlı kullanılan alan



Şekil 4. Barbaros mahallesi hobi bahçesi

Bu bölgelerde hobi bahçelerinde üretim yapan kişiler bu faaliyetlerini genellikle aileleri ile beraber, serbest zamanlarında bahçe ile ilgilenmek ve bitki yetiştirme keyfini yaşamak amacı ile yapmaktadırlar (Şekil 5). Ürettikleri ürünleri satmak veya ürünlerinden kar elde etmek gibi bir kaygıları olmaksızın tamamen rekreasyonel bir faaliyet olarak yetiştiricilik yapıyorlar. Hobi bahçelerinde ağırlıklı olarak, bölge iklimine uygun sebze türleri ekilmekle beraber,

çeşitli çiçeklere de yer verilmiştir. Bu da halkın süs bitkilerine olan ilgisini göstermektedir (Şekil 6).



Şekil. 5. Hobi bahçelerinde sosyal yaşam



Şekil 6. Üretim yapılan türlere bazı örnekler

Üretim alanları kullanan kişiler tarafından kendilerine göre bölümlere ayrılmış ve komşular arasında istekli olanlar tarafından paylaşılmıştır. Bu paylaşımlar sadece karşılıklı sözlü anlaşmalarla yapılmıştır, bazı bölgelerde alanı kullanmayan kişiler tarafından şikâyet konusu olmaktadır.

Terzioğlu Sitesi önünde yer alan yeşil alanda daha önce apartman sakinlerinin kendi aralarında paylaştıkları küçük parsellerde üretim yaptıkları, fakat bazı kişilerin bu alanların kendileri için park olması gerektiğini ve yeşil alanın herkesin hakkı olduğunu söyleyerek belediyeye yaptıkları şikayet sonucu alanın cep parkı niteliğinde küçük bir yeşil alana dönüştürüldüğü gözlemlenmiştir. Fakat Terzioğlu Sitesi civarından üretim yapmak isteyen sakinlerin, bu yeşil alan çevresinde kalan yol kenarındaki boş alanı teraslayarak üretim yapmaya devam ettikleri görülmüştür (Şekil 7).



Şekil 7. Terzioğlu Sitesi civarı teraslanarak elde edilmiş hobi bahçesi

Terzioğlu Sitesi, Eminkent Sitesi, Akdeniz apartmanları çevresinde üretim yapan kişiler sulama gereksinimlerini bahçelerine açtıkları kuyulardan karşılamaktadırlar. Su kaynağının olması alanı kullananların çalışmalarını kolaylaştırmaktadır.

Şeker pınar bölgesinde hobi amaçlı üretim yapanların hepsi kırsal alandan kente yeni yerleşmiş kişilerdir ve kırsal yaşam alışkanlıklarını devam ettirmek, aileleri ile bir arada

olmak, boş zamanlarında eğlenceli bir faaliyet yaparak zaman geçirmek, kendi ürettikleri ünleri yemenin keyfini yaşamak istedikleri için üretim yapmaktadırlar. Bu kişilerle yapılan sözlü görüşmelerde, böylece kendilerini daha sağlıklı hissettiklerini ve komşuları ile sosyal bir paylaşım yaşadıklarını belirtmişlerdir. Hobi bahçelerini kullanan kişiler genellikle birbirleri ile yakın komşuluk ilişkisi içinde olan kişilerdir. Bu nedenle bu alanlarda ekim, dikim faaliyetleri yaparken de sosyal bir paylaşım yaşanmaktadır.
Kent içinde oturan ve bu bölgede akrabaları olanlardan birkaç kişi ise akrabalarının yanında parseller edinerek buralarda üretim yapmaktadırlar.

5.3. HOBİ BAHÇELERİNİ KULLANAN KİŞİLERİN SORUNLARI VE İSTEKLERİ

Hobi bahçelerini kullanan kişilerle yapılan sözlü görüşmelerde bu alanlarda çalışmak isteyen tüm komşularına yardımcı oldukları, isteyene yer verdikleri tespit edilmiştir. Hobi bahçelerini kullanan kişilerin en önemli sorununun, üretimde karşılaştıkları bazı sorunlarını çözümleyebilecek kişilere ulaşamamaları olduğu, yapılan görüşmelerde tespit edilmiştir. Organik tarımı, daha sağlıklı üretimin nasıl yapılacağını öğrenebilecekleri eğitim seminerleri düzenlenmesi talepleri vardır.
Bu alanların kullanıcılarının çoğunluğunu emekliler ve ev hanımları oluşturmaktadır. Bu kişilerin en önemli gereksinimi bu alanda çalıştıktan sonra bir arada oturup dinlenebilecekleri sosyal alanların olmayışıdır. Aileler bir arada bu alanları kullandıkları için her yaş grubuna hitap eden ortak kullanım alanlarına gereksinim vardır.
Üretim yapılan alanlardan parsel ayıran bazı kişiler daha sonra çeşitli nedenlerle bu alanları değerlendirmeyerek bakımsız kötü görünümlerin ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Herhangi bir denetim ve bu alanların yönetimi olmadığından, bu tür durumlarda bir yaptırım uygulanması söz konusu olamamaktadır.
Bazı bölgelerde hobi bahçesi yapılan alanın yakın çevresinde bulunan boş alanlar, planlı olmadığı için çöp, baca ve kalorifer atıkları dökülmekte ve bunlar rüzgâr etkisiyle hobi bahçelerine zarar vermektedir.

6. SONUÇ VE TARTIŞMA

Rekreasyon alanları kentlinin gereksinimlerini karşılamanın yanı sıra kente kazandırdıkları estetik görüntü ile de kente kimlik katmaktadır. Çanakkale kenti yeni gelişen bir kent olması nedeni ile mevcut açık yeşil alanlarının fonksiyonel ve estetik olarak düzenlenmesi sonucunda daha kaliteli rekreasyon alanına sahip olabilecek potansiyeldedir.

Kent ekolojisinin çeşitli etkenlerle bozulması yaşam alanlarının kalitesinin düşmesine neden olmaktadır. Bu bozulmayı engelleyen önemli etkenlerden biri, kentin ekolojik yönden zenginleşmesini sağlayan rekreasyon alanlarıdır. Hobi bahçeleri bu rekreasyon alanlarından kentlinin aktif olarak katıldığı alanlardır. Bu alanların kent ikliminde sağlıklı olarak gelişimi için kent iklimi de önemli bir faktördür. Bu nedenle, Çanakkale kent merkezinin en önemli ekolojik sorunlarından biri olan hava kirliliğine de çözüm getirilmelidir.

Kent ortamının birey üzerinde yarattığı baskılardan, iş ve okul yaşantısının yarattığı stresten uzaklaşılabilmesi için serbest zamanların verimli olarak değerlendirilmesi çok önemlidir. Kentlinin işten kalan serbest zamanlarını aileleri ile beraber keyif alarak ve üretici bir şekilde değerlendirebileceği en ideal alanlardan biri olan hobi bahçeleri tüm kentliye hizmet etmelidir. En önemli etkenlerden olan ulaşılabilirlik, güvenlik, kullanılabilirlik öğelerinin

yerine getirilmesi ve kentlinin ilgisini çekecek estetik tasarımlar yapılması hobi bahçelerine olan ilginin artmasını sağlayacaktır (Şekil 8).



Şekil 8. Mersin'de hobi bahçeleri (Anonim 2008b).

Kent merkezinde yaşayan ve bahçesi olmayan kentlilere hizmet edebilecek planlı bir hobi bahçesine bu bölgede rastlanmamıştır. Hobi bahçelerinin temel amaçlarından biri olan kentlinin rekreasyonel gereksinimlerini sağlamak, doğa ile bütünleşerek kendi ürettikleri organik ürünleri tüketmeleri yoluyla hem sağlıklı beslenmeleri hem de toprakla uğraşmanın bireye verdiği mutluluğu yaşamalarını sağlayacak planlamalar, Çanakkale kentinde yer almamaktadır. Özellikle çocukların günümüz teknolojik ortamlarından uzaklaştırılarak, grup çalışması içinde eğlenceli olarak doğayı tanımaları ve üretim zevkini yaşamaları bu tür alanlarda mümkün olabilmektedir.

Şu anda kentli kendi oturdukları alanların yakınında yer alan ve belediye tarafından yeşil alan olarak henüz planlanmamış boş alanları üretim yapmak için kullanmaktadır. Bu alanları mahalle sakinleri kendi istekleri ve düşünceleri doğrultusunda parselleyerek kullanmaktadırlar. Bu durumda bu alanları hobi bahçesi olarak kullanmayan ama dinlenme ve yürüyüş için yararlanmak isteyen kişiler rahatsızlık duymaktadır. Aynı zamanda alanların estetik bir tasarımı söz konusu olmadığından görsel olarak da rahatsızlık verici bir görünüm ortaya çıkmaktadır.

Yeni yerleşim bölgesi yakınlarında yer alan boş alanlar çeşitli çöplerin ve kömür artıklarının atılması sonucu çevreye büyük oranda zarar vermektedir. Bu alanların en kısa sürede planlanarak toplumun kullanımına açılması bu kirliliğin de önüne geçilmesini sağlayacaktır. Bu alanlar, planlı hobi bahçesi olarak kullanıma uygun alanlardır. Özellikle kentin İzmir yoluna doğru gelişen bölümünde toplu konut alanları çevresinde bu şekilde alanlar bulunmaktadır. Bu alanların yakınında tarımsal faaliyetlerin devam etmesi aynı zamanda bu bölgenin ekolojisine de olumlu katkılar sağlamaktadır. Kentin kuzey bölümünde oturan kişilerin gereksiniminin karşılanması için ise, barış mahallesinde ve esenler çevresinde bulunan boş alanlar da hobi bahçeleri olarak düzenlenebilir.

Kente en yakın geniş alanlara sahip Sarıçay bölgesi gerekli etütlerin yapılması şartı ile rekreasyon alanı olarak planlanabilir. Bu alanlarda hobi bahçelerine yer verilmesi kentlinin kolay ulaşabileceği mesafede olması ve hobi bahçesi yakınında her yaş grubundan kişiye hitap edebilecek rekreasyonel faaliyetlerin yapılabilir olması nedeni ile mümkündür.

Hobi bahçesi olarak planlanacak alanların sahiplerine devredilmesinde yapılacak olan sözleşmeler çok büyük önem taşımaktadır. Sözleşme hükümlerine uymayan veya diğer kullanıcıları herhangi bir şekilde rahatsız ettiği tespit edilen kişilerden bu alanları kullanım

hakları alınacak şekilde hükümler getirilmelidir. Hobi bahçeleri planlanırken her yaş grubundan kişilerin farklı rekreasyonel faaliyetleri de yapabilmeleri düşünülmelidir.

Bahçelerin ortak kullanım alanlarının ve çevre bakımlarının yapımı amacı ile bu alanları kullanan kişilerden belli bir aidat alınması hobi bahçelerinin sürdürülebilirliğini ve verilecek hizmetin kalitesini artıracaktır.





Kayseri ve Barbaros mahallesi hobi bahçeleri karşılaştırması (Anonim 2008c)





Konya hobi bahçesi ve Barbaros mahallesi hobi bahçesi (Anonim 2008 d)
Şekil 9. Ülkemizden bazı hobi bahçesi örnekleri

Şekil 9. da verilen ülkemizin farklı şehirlerindeki hobi bahçesi örnekleri Çanakkale örneği ile karşılaştırıldığında planlama eksikliği olduğu açıkça görülmektedir. Fonksiyon yanı sıra, hobi bahçelerinin kente sağlayacağı estetik de çok önemlidir.

7. KAYNAKÇA

Anonim, 2005. Çanakkale Valiliği. www.canakkale.gov.tr

Anonim, 2008a. http://www.canakkale.gov.tr/Gelismislik_Performans.htm

Anonim, 2008b. www.yenisehir-bld.gov.tr/hizmetlerimiz

Anonim, 2008c. www.kayserigundem.com/haber_dataylari

Anonim, 2008d. www.konyalife.com.tr/haber

Balkan, D. S., 2004. Ülkemizdeki Kent Küçük Bahçe Parklarının Yeterlilikleri ve Geliştirme Olanakları Üzerine Bir Araştırma. Ege Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

DİE, 2008. Adrese Dayalı Nüfus Sistemi (ADNKS) Veri Tabanı, Ankara.

Emür, S. H. ve Onsekiz, D., 2007. Kentsel Yaşam Kalitesi Bileşenleri Arasında Açık ve Yeşil Alanların Önemi – Kayseri / Kocasinan İlçesi Park Alanları Analizi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 22. 367-396 s.

Erduran, F., Sülüşoğlu, M., 2006. Hobi Bahçelerinin Kent Ekolojisinde ve Gelişiminde önemi ve Kocaeli-İzmit Örneği. VI. Ulusal Ekoloji ve Çevre Kongresi. Diyarbakır.

Özcan, H., Ekinci, H., Yüksel, O., Kavdır, Y. ve Kaptan, H., 2004. Dardanos Yerleşkesi Toprakları. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Yayın No: 39, ISBN No: 975-8,100-42-4, 63 s., Çanakkale.

Özkan, B., Kaplan, A., Aslan, N. ve Kılıç, H., 1996. Ekoloji Çevre Dergisi, Ocak-Şubat-Mart, Sayı :18.